

Studijų krypčių ir šakų, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose ir teikiami kvalifikaciniai laipsniai, kodavimo principai

I. Bendroji dalis

1. Studijų krypčių ir šakų, pagal kurias vyksta studijos Lietuvos aukštosiose mokyklose ir teikiami kvalifikaciniai laipsniai, kodai sudaryti iš 4 simbolių. Studijų krypčių ir šakų klasifikavimo ir kodavimo sistema, kaip ir studijų krypčių sąrašas, yra analogiška Jungtinės Karalystės Aukštojo mokslo statistikos agentūros (HESA – *Higher Education Statistics Agency*) ir Universitetų ir koledžų priėmimo tarnybos (UCAS – *Universities and Colleges Admissions Service*) naudojamai atvirai Akademinių dalykų klasifikavimo sistemai (JACS – *Joint Academic Classification of Subjects*).

2. Atskiros studijų krypčių ir šakų sąrašo eilutės kodą sudaro viena raidė ir trys skaičiai. Raidė pažymi studijų krypčių grupę, ja žymimos artimos studijų turiniu, mokslinių tyrimų objektais ir profesine veikla kryptys. Pirmasis skaičius žymi kryptį, antrasis, tos krypties šaką, trečiasis – pošakį. Jei norima nurodyti tik kryptį be jos šakų ir pošakių, antrasis ir trečiasis skaičiai yra nuliai, jei norima parodyti tik šaką, trečiuoju skaičiumi rašomas nulis. Pavyzdžiui, raide F žymima fizinių mokslų studijų krypčių grupė, kodu F300 žymima fizikos kryptis, kodu F310 – taikomosios fizikos šaka, kodu F311 – inžinerinės fizikos pošakis. Studijų programa paprastai priskiriama studijų krypčiai arba šakai, rečiau – pošakiui. Pošakis kur kas dažniau siejamas su atskirais studijų dalykais (moduliais).

3. Kiekviena krypčių grupė turi po vieną kryptį, kuri žymima raide ir skaičiais 900. Ji skirta tam atvejui, jei būtų pasiūlyta naujų tai krypčių grupei šakų, kurios neatitinka jau įvardytų šakų ir negali būti priskirtos nė vienai egzistuojančiai krypčiai, tačiau savo turiniu krypčių grupei pritinka.

4. Palyginti su JACS originalu, šalies studijų krypčių ir šakų sistema papildyta naujomis studijų kryptimis, kurias žymi JACS nenaudojamos raidės. Pavyzdžiui, raide S ir atitinkamu kodu S100 žymima visuomenės saugumo kryptis, kurioje išskiriamos policijos veiklos, muitinių veiklos ir kitos šakos. Raide Y ir atitinkamu kodu Y100 žymima baltų kalbų kryptis, kurioje išskiriamos lietuvių kalbos, latvių kalbos ir mirusių baltų kalbų šakos.

II. Dvigubo laipsnio ir kitos krypties specializacijų turinčių studijų programų priskyrimo studijų kryptims ir šakoms kodavimas

5. Tuo atveju, kai studijų programos tikslai ir siekiami studijų rezultatai yra susieti ne su viena, o su dviem studijų kryptimis ar šakomis, tai gali būti pažymėta iš krypčių ir šakų kodų sudarytu raidžių ir skaičių deriniu. Derinio sudarymo tvarka skiriasi priklausomai nuo, ar abi studijų kryptys ar šakos programoje atstovaujamos po lygiai, ar viena iš jų tėra specializacija.

6. Kai abiejų studijų krypčių svoris programoje vienodas, derinį sudaro dvi raidės, atitinkančios studijų kryptis, ir kryptis nurodantys skaičiai. Pavyzdžiui, jei programa lygiomis dalimis priskiriama matematikai ir fizikai, iš pirmųjų dviejų kodų G100 ir F300 imami du pirmieji kodų simboliai G1 ir F3 ir iš jų sudaromas derinys GF13. Toks derinys reiškia galimybę įgyti dvigubą kvalifikacinį laipsnį, konkrečiu atveju – matematikos ir fizikos bakalauro ar magistro. Kadangi dvigubo laipsnio įgijimas susijęs su didesnės apimties žinių ir skirtingų gebėjimų įgijimu, tokių studijų apimtis ir trukmė turėtų būti didesni nei studijų pagal vienos studijų krypties programą atveju.

7. Studijų programose gana dažnai numatoma specializacijų, kurios yra nebūtinai tos pačios kaip pagrindinė studijų programos dalis studijų krypties ar šakos, t. y. programa skirta pagrindinės

ir gretutinės krypties studijoms. Pavyzdžiui, fizika gali būti parinkta kaip matematikos studijų programos specializacija. Tokiu atveju šio derinio kodas bus G1F3. Raidžių ir skaičių vieta šiuo atveju svarbi, ji nusako, kad pirma raide ir skaičiumi žymima studijų kryptis toje programoje yra pagrindinė. Jei užrašysime kodą F3G1, jis reikš, kad šiuo atveju matematika yra fizikos studijų programos specializacija. Kad būtų suteiktas pagrindinę studijų kryptį atitinkantis kvalifikacinis laipsnis, ją atitinkanti studijų programos dalis turi būti ne mažesnė kaip 60 % programos apimties. Specializacijai turi tekti nuo 25 iki 40 % programos apimties.

8. Pažymėtina, kad tarpkryptinis kodas studijų programai pažymėti nebūtinai reiškia, kad Studijų ir mokymo programų registre turi būti įregistruota būtent tokiu kodu žymima savarankiška studijų programa. Tokia studijų programa gali būti individuali, norimą pagrindinės ir gretutinės studijų kryptių ar dviejų pagrindinių studijų kryptių derinį gali pasirinkti studentas, sudarydamas individualią studijų programą. Lanksti individualių studijų programų sudarymo sistema leidžia sumažinti registruojamų studijų programų skaičių, nes tarpkryptinių studijų variantų gali būti pasiūloma labai daug.

III. Studijų kryptių grupavimas

9. Studijų kryptys statistinių duomenų rinkimo, priskyrimo mokslo sritims ir kryptims, profesinės veiklos panašumo ir kitais tikslais gali būti grupuojamos į kryptių grupes ir dar stambesnius vienetus – sritis. Pirmosios kryptių kodų raidės savaime atitinka tam tikras giminingas kryptių grupes, tačiau ir jos gali būti jungiamos į stambesnius vienetus. Koduojant tokias sustambintas grupes jos pažymimos eilės numeriu. Pavyzdžiui, eilės numeriu 1 žymima medicinos ir sveikatos kryptių, žymimų raidėmis A ir B, grupė.

Parengė. P. Žiliukas ir A. Račkauskas